

MAREK KUNASZ*

Analiza zbiorowości ekonomicznych punktowanych czasopism naukowych w przekroju instytucjonalnym

Wprowadzenie

Celem opracowania była analiza zbiorowości ekonomicznych czasopism punktowanych pod kątem miejsca ich wydawania. W dążeniu do realizacji postawionego celu z grona czasopism indeksowanych na liście B ogłoszonej w ramach wykazu MNiSW Komunikatem z dnia 18 grudnia 2015 r. wyodrębniono populację ekonomicznych punktowanych czasopism naukowych i pochodną w stosunku do przywołanej – populację instytucji wydających poszczególne czasopisma. Analizy prowadzono zarówno na szczeblu poszczególnych instytucji wydających te czasopisma, jak i grup instytucji. Wyodrębniono 7 grup takich instytucji. Dodatkowo analizy prowadzono w ramach wewnętrznej struktury grupy publicznych uczelni wyższych – wyróżniając w ramach tej grupy 5 subgrup. Analizowano liczbę punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych w ujęciu ogólnym oraz wydawanych w języku angielskim, a także dominującym polskim, liczbę instytucji wydających te czasopisma, średnią liczbę punktowanych czasopism na instytucję wydającą oraz średnią punktację czasopism na instytucję wydającą. W pracy znalazły zastosowanie podstawowe metody opisu statystycznego populacji oraz analizy struktury.

Rankingi czasopism naukowych

Publikacje w czasopismach naukowych są istotnym kanałem upowszechniania wiedzy. Są równocześnie narzędziem nadawania rangi prezentowanym treściom. Miejsce publikacji może świadczyć o wartości merytorycznej pracy danego autora. Wartość miejsca publikacji z kolei jest pochodną jakości czasopisma. O owej jakości może decydować jego cytawalność w obiegu światowym bądź krajowym, obecność w indeksach czasopism bądź trudno mierzalny, choć bardzo istotny, czynnik prestiżu danego periodyku w środowisku naukowym (Kulczycki E., Drabek A., Rozkosz E.A., 2015, s. 36).

W sposób wymierny rangę czasopismom nadają ich zestawienia, które różnicują jakość czasopism na podstawie przyjętych miar. Przykładem takich rozwiązań jest tzw.

* Dr hab. Marek Kunasz, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, e-mail: marek@kunasz.eu

lista filadelfijska czy baza Scopus (Lewandowski M., 2006, s. 87-93; Brzeziński J., 2011, s. 180; Antonowicz D., Brzeziński J.M., 2013, s. 72). W Polsce tworzony jest z kolei przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego wykaz czasopism naukowych. Rangę czasopismom nadają przydzielone punkty, które otrzymuje dana jednostka naukowa ubiegająca się o nadanie kategorii naukowej za publikację pracy w danym periodyku.

Tworzenie wykazu czasopism naukowych reguluje Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 października 2015 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym (2015). Ministerstwo corocznie publikuje Komunikaty prezentujące kryteria i tryb oceny czasopism naukowych (zazwyczaj w maju bądź czerwcu) oraz wykaz czasopism naukowych (zazwyczaj w grudniu) tworzony na podstawie wspomnianych kryteriów. Kryteria i tryb rangowania czasopism w poddawanych analizom wykazie czasopism naukowych ogłoszono w Komunikacie (2015) z dnia 2 czerwca 2015 r., wykaz czasopism naukowych został zaś ogłoszony w Komunikacie (2015) z dnia 18 grudnia 2015 r.

Wykaz czasopism naukowych składa się z trzech części – list A, B i C (Wilkin J., 2013, s. 47; Kulczycki E., 2014, s. 130). Na liście A indeksowane są czasopisma naukowe znajdujące się w bazie JCR, które posiadają Impact Factor. Czasopisma na tej liście mogą otrzymać od 15 do 50 punktów w rankingu. Część B wykazu obejmuje krajowe czasopisma naukowe, które nie posiadają współczynnika wpływu IF. Czasopisma w tej części mogą otrzymać do 15 punktów (w zestawieniu z poprzedniego roku czasopisma z tej części mogły uzyskać do 10 punktów). W części C indeksowane są czasopisma znajdujące się w bazie ERIH, nieujęte jednakże w bazie JCR. Czasopisma na liście C mogły otrzymać od 10 do 25 punktów (w zestawieniu z poprzedniego roku czasopisma z tej części mogły uzyskać do 10 punktów). Krajowe czasopisma z bazy ERIH mogły wypełnić ankietę, aplikując o wejście na listę B – znalazły się na niej, gdy wynik punktowy oceny był wyższy niż punktacja, którą czasopismo otrzymałoby z automatu w procedurze przydzielania punktów na liście C. W zestawieniu z roku 2015 zatem w porównaniu z wcześniejszymi zestawieniami czasopisma z list B i C relatywnie (w stosunku do czasopism z listy A) zwiększyły swoją punktację.

Materiał empiryczny analizowany w niniejszej pracy obejmował populację czasopism indeksowanych w części B wykazu, stąd też szczególną uwagę w dalszej części rozważań zwrócono na procedurę kwalifikacji czasopism do tej listy.

Każde z czasopism aplikujących na listę B zobowiązane zostało do wypełnienia ankiety informacyjnej. Ocena czasopism aplikujących przebiegała dwuetapowo. W pierwszym etapie dokonywano oceny wstępnej przez pryzmat przyjętych 6 kryteriów. Czasopisma, które spełniły przynajmniej 5 kryteriów, przechodziły do drugiego etapu, który obejmował 3 obszary oceny (Kulczycki E., Rozkosz E.A., Drabek A., 2016, s. 114-115): formalną, bibliometryczną oraz ekspercką. Oceny prowadzono w trzech grupach nauk:

społecznych, humanistycznych oraz pozostałych (technicznych, ścisłych, medycznych i przyrodniczych), różnicując w tych grupach znaczenie poszczególnych parametrów. Niezależnie od grup nauk łącznie za ocenę formalną i bibliograficzną czasopismo mogło zdobyć do 10 punktów (na podstawie ocen częściowych dla 11 kryteriów). Dodatkowe punkty (do 5) mogły uzyskać najlepsze czasopisma (w założeniach miało to być 20% czasopism) wskazane w ocenie eksperckiej. Czasopisma takie wskazywały adekwatnie dyscyplinarnie Komitety Polskiej Akademii Nauk jako demokratycznie wybrane reprezentacje środowisk naukowych w danej dyscyplinie naukowej.

Metoda i dane

W dążeniu do realizacji postawionego zadania badawczego wyodrębniono 2 poddawane dalszym analizom zbiorowości: ekonomicznych czasopism naukowych oraz instytucji wydających te czasopisma. Pierwszą zbiorowość wyodrębniono w ramach opublikowanego przez MNiSW wykazu czasopism punktowanych (lista B). Obejmował on 2176 pozycji. Z owego zestawu wyodrębniono jedynie czasopisma ekonomiczne w efekcie analiz ich tytułu (w tym rozpoznawalności danego tytułu w środowisku naukowym) oraz nazw instytucji, przy której są one afiliowane (w kilku przypadkach to właśnie kryterium zdeterminowało wyłączenie czasopisma zakwalifikowanego wcześniej do zbiorowości punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych na podstawie tytułu). Ostatecznie w zestawieniu czasopism ekonomicznych znalazły się 244 periodyki.

Jak już wcześniej wspomniano, każde z czasopism afiliowano przy określonej instytucji. W konsekwencji wyodrębniono kolejną analizowaną w pracy populację – pochodną w stosunku do zbiorowości czasopism ekonomicznych – instytucji wydających punktowane ekonomiczne czasopisma naukowe. Niektóre z czasopism afiliowano przy dwóch instytucjach. Ostatecznie omawianą zbiorowość utworzyło 134 instytucji. Przyporządkowując czasopismo do danej afiliacji, analizie poddawano rekordy opisujące dane czasopismo w trzech bazach indeksujących: Arianta¹, Index Copernicus² oraz impactfactor.pl³. Dane takie były możliwe także do odnalezienia na stronach internetowych czasopism oraz instytucji je wydających. Obok afiliacji, w utworzonej w ramach projektu bazie danych, czasopismo opisywane było z uwzględnieniem innych charakterystyk: ISBN, punktacja w obecnej i poprzedniej edycji wykazu, częstotliwość wydawania oraz język publikacji. Wykaz periodyków zakwalifikowanych do zbiorowości punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych opisanych według powyżej przedstawionych kryteriów podziału został zaprezentowany na stronie internetowej <http://czasopisma.ekonomiczne.eu/>.

¹ <http://www.arianta.pl/>

² <http://www.indexcopernicus.com/>

³ <http://impactfactor.pl/>

W gronie instytucji wydających czasopisma możliwe było wyodrębnienie względnie jednorodnych grup instytucji. W największym zakresie czasopisma były afiliowane przy uczelniach wyższych (zarówno publicznych, jak i niepublicznych). W gronie publicznych uczelni wyższych dodatkowo wyodrębniono subgrupy – uniwersytetów: bezprzymiotnikowych, ekonomicznych, technologicznych (do tej grupy kwalifikowano również politechniki), pozostałych przymiotnikowych (np. rolnicze, przyrodnicze, medyczne) oraz innych uczelni publicznych (akademie, PWSZ-ty). Obok uczelni wyższych w gronie instytucji wydających punktowane ekonomiczne czasopisma naukowe można również wyróżnić: Państwowe Instytuty Badawcze, Komitety PAN, Towarzystwa, stowarzyszenia i fundacje naukowe (jedna grupa), instytucje publiczne (np. Sejm czy NBP) oraz inne podmioty (np. wydawnictwa).

Zakres pozyskanych danych pozwolił na obliczenie, dla realizacji zaplanowanego zadania badawczego, poniższych mierników i wskaźników:

M1 – liczba punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych,

M2 – liczba instytucji wydających punktowane ekonomiczne czasopisma naukowe,

M3 – liczba punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych wydawanych w języku angielskim,

M4 – liczba punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych wydawanych w dominującym języku polskim⁴,

W1 – średnia liczba punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych przypadających na instytucję wydającą,

W2 – średnia punktacja czasopism.

Wykorzystywaną w analizach miarą tendencji centralnej była średnia arytmetyczna (wskaźniki W1 i W2). Poszczególne mierniki i wskaźniki obliczano dla poszczególnych instytucji wydających czasopisma (z wyłączeniem miernika M2 – rankingi indywidualne – tabele 5 i 6) oraz wyróżnionych powyżej jednorodnych grup instytucji wydających czasopisma. Na szczeblu grup instytucji obliczano udziały danej grupy w ogóle podmiotów dla poszczególnych mierników (M1-M4) oraz poziomy wskaźników W1 i W2 w konkretnej grupie.

Wyniki badań

W pierwszym z omawianych zestawień tabelarycznych przedstawiono w grupach instytucji wydających ekonomiczne punktowane czasopisma naukowe ich ogólną liczeb-

⁴ Niektóre z czasopism dopuszczają obok artykułów w języku polskim publikację prac w języku angielskim, są też oczywiście czasopisma publikujące prace wyłącznie w języku polskim. Zatem zbiorowość analizowanych czasopism podzielono na te, które w pełni wydawane są w języku angielskim, oraz takie, w których dopuszczalne jest publikowanie opracowań w języku angielskim bądź nie, jednakże dominującym językiem publikacji jest język polski.

ność oraz liczebność wydawanych w danej grupie czasopism punktowanych. Na podstawie tych danych odzwierciedlono udziały poszczególnych grup podmiotów w ogólnej liczebności: czasopism oraz instytucji je wydających. Przedstawiono także średnią liczbę czasopism przypadających na instytucję w każdej z wyodrębnionych grup.

Tabela 1. Wybrane mierniki i wskaźniki I w grupach instytucji wydających ekonomiczne punktowane czasopisma naukowe

Instytucje	Liczba instytucji	Liczba czasopism	Udział w		Liczba czasopism na instytucję
			liczbie instytucji	liczbie czasopism	
Uczelnie publiczne	45	135	33,6	53,4	3,0
Uczelnie niepubliczne	48	61	35,8	24,1	1,3
Państwowe Instytuty Badawcze	7	15	5,2	5,9	2,1
Komitety PAN	7	7	5,2	2,8	1,0
Towarzystwa, stowarzyszenia, fundacje	16	21	11,9	8,3	1,3
Instytucje publiczne	7	8	5,2	3,2	1,1
Inne podmioty	4	6	3,0	2,4	1,5
Razem/populacja	134	253	100	100	1,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań

253 wyodrębnione czasopisma ekonomiczne wydawane są przez 134 instytucje naukowe. Zatem w ujęciu ogólnym na jedną instytucję wydającą przypada średnio rzecz biorąc 1,9 czasopisma.

Ponad połowę (135) z ogólnej liczby czasopism ekonomicznych dysponują uczelnie publiczne. Udział tych instytucji w ogólnej liczbie podmiotów wydających czasopisma ekonomiczne stanowił 33,6% populacji. Ta dysproporcja znalazła swoje wyraźne odbicie w poziomie miary tworzącej syntetyczną bazę porównań – liczba czasopism na instytucję. W grupie uczelni publicznych odnotować należy najwyższą wartość wspomnianej miary – 3 czasopisma przypadają średnio na jedną instytucję. Uczelnie niepubliczne reprezentują w analizowanej populacji podmiotów wydających czasopisma zbliżony do uczelni publicznych udział 35,8%, jednak ich udział w ogólnej liczbie wydawanych czasopism (24,1%) wyraźnie odbiega od równoległe określonego dla uczelni publicznych. Na jedną uczelnię niepubliczną wydającą periodyki przypada, średnio rzecz biorąc, 1,3 czasopisma. 30,6% ogólnej liczby czasopism wydają instytucje inne niż uczelnie wyższe. W zestawieniu wyodrębniono podgrupy: Państwowych Instytutów Badawczych, Komitetów PAN, Towarzystw, stowarzyszeń i fundacji naukowych, instytucji publicznych oraz innych podmiotów. Największy udział zarówno w liczebności populacji czasopism, jak

i instytucji wydających te czasopisma poza uczelniami wyższymi zanotowano w grupie towarzystw, stowarzyszeń i fundacji naukowych – instytucje te reprezentują 8,3% i 11,9% udział w wymienionych kategoriach liczebności. Należy zwrócić uwagę także na grupę Państwowych Instytutów Badawczych. W tej grupie na każdą z instytucji przypada średnio 2,1 czasopisma (relatywnie wysoki poziom wskaźnika w porównaniu z innymi grupami instytucji).

Dalszego rozwarstwienia danych dokonano w niejednorodnej grupie publicznych uczelni wyższych (wydających, jak wcześniej wspomniano, ponad połowę ogółu czasopism). Wyodrębniono w ramach tej grupy 5 podgrup uczelni wyższych: Uniwersytety: bezprzymiotnikowe, ekonomiczne, technologiczne (oraz politechniki), inne przymiotnikowe, a także uczelnie pozostałe. Dane te zaprezentowano w tabeli 2.

Tabela 2. Wybrane mierniki i wskaźniki I
w subgroupach publicznych uczelni wyższych

Instytucje	Liczba instytucji	Liczba czasopism	Udział w		Liczba czasopism na instytucję
			liczbie instytucji	liczbie czasopism	
Uniwersytety uniwersalne	18	64	40,0	47,4	3,6
Uniwersytety ekonomiczne	5	37	11,1	27,4	7,4
Uniwersytety technologiczne i politechniki	12	17	26,7	12,6	1,4
Pozostałe uniwersytety przymiotnikowe	3	9	6,7	6,7	3,0
Pozostałe uczelnie publiczne	7	8	15,6	5,9	1,1
Razem/populacja	45	135	100	100	3,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań

Najliczniejszą subpopulację w analizowanej grupie instytucji stanowią uniwersytety bezprzymiotnikowe. Wydają one prawie połowę czasopism (47,4% ogółu czyli 64) w tej grupie instytucji wydawniczych. Na jedną instytucję przypada średnio 3,6 czasopisma. Ten wskaźnik kształtuje się w analizowanej populacji na relatywnie wysokim poziomie. Jednakże wyraźnymi liderami rankingu tworzono na podstawie przywołanego wskaźnika są uniwersytety ekonomiczne. Na ten typ instytucji wydawniczej przypada średnio powyżej 7 czasopism. Przy 11,1% udziale w populacji uczelni publicznych uniwersytety ekonomiczne wydają 27,4% czasopism.

W przypadku pozostałych grup uczelni publicznych udział w liczbie wydawanych czasopism kształtuje się na poziomie wyższym bądź najwyżej równym w stosunku do udziału w liczebności analizowanej zbiorowości. Najniższy poziom wskaźnika czasopism na

instytucję odnotowano w grupie pozostałych uczelni publicznych (tu zazwyczaj na każdą z instytucji przypada jedno czasopismo).

Na dalszym etapie badań w wyodrębnionych grupach (tabela 3) i subgroupach (tabela 4) instytucji wydawniczych analizom poddano średnią liczbę przyznanych czasopismom punktów oraz liczbę i udział w ogóle analizowanej populacji czasopism wydawanych w języku polskim oraz angielskim.

Tabela 3. Wybrane mierniki i wskaźniki II w grupach instytucji wydających ekonomiczne punktowane czasopisma naukowe

Instytucje	Średnia liczba punktów	Liczba czasopism w języku		Udział w liczbie czasopism w języku	
		angielskim	polskim	angielskim	polskim
Uczelnie publiczne	9,4	42	93	31,1	68,9
Uczelnie niepubliczne	7,6	10	50	16,7	83,3
Państwowe Instytuty Badawcze	8,6	0	15	0,0	100,0
Komitety PAN	11,1	3	4	42,9	57,1
Towarzystwa, stowarzyszenia, fundacje	9,6	5	16	23,8	76,2
Instytucje publiczne	10,4	1	7	12,5	87,5
Inne podmioty	7,7	0	6	0,0	100,0
Populacja	8,9	61	191	24,2	75,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań

Analizując dane z tabeli 3, należy zwrócić uwagę na Komitety PAN. Czasopisma wydawane przez instytucje z tej grupy uzyskują, relatywnie rzecz biorąc, najwyższą punktację w rankingu ministerialnym. Wysoki poziom średniej punktacji czasopism można zidentyfikować także w gronie instytucji publicznych. Należy jednak równocześnie zauważyć, że grupy te nie reprezentują relatywnie wysokich udziałów w liczbie instytucji i czasopism (odpowiednio 7 instytucji oraz 7 i 8 czasopism).

Wyższą od średniej w populacji (8,9) wartość punktową czasopism odnotować można także w grupach wydawnictw reprezentujących towarzystwa, stowarzyszenia oraz fundacje naukowe, a także uczelnie publiczne. Najniższą relatywnie punktację czasopism (średnio 7,6 pkt na czasopismo) odnotować należy z kolei w grupie uczelni niepublicznych.

Kolejną rozpatrywaną kwestią był odsetek czasopism anglojęzycznych w ogóle czasopism wydawanych w poszczególnych grupach wydawców. Ów udział w porównaniu z poprzednimi rankingami czasopism ministerialnych (obserwacja własna Autora nieoparta obliczeniami) znacznie wzrósł. Ów postęp wiązać można z docenieniem w procedurze oceny czasopism kryterium umiędzynarodowienia. Periodyki wydawane w języ-

ku angielskim bowiem uzyskały średnio relatywnie wyższą punktację (11 pkt wobec 8,3 pkt dla czasopism z dominującym językiem polskim). Obecnie 61 czasopism ekonomicznych (24,2%) wydawanych jest w języku angielskim, pozostałych zaś 191 – w języku polskim (75,8% przypadków). Najwyższy odsetek w ogóle wydawanych periodyków odnotowano w gronie wydawnictw Komitetów PAN (42,9%). Należy wyróżnić w analizach grupę uczelni publicznych. W tej grupie w języku angielskim ukazuje się 31,1% periodyków. Na przeciwnym krańcu umieścić należy wydawnictwa Państwowych Instytutów Badawczych oraz innych podmiotów. W tych grupach wszystkie periodyki wydawane są w języku polskim.

Po raz kolejny przeprowadzono także analizy w subpopulacjach tworzących niejednorodną grupę publicznych uczelni wyższych. Zakres prowadzonych analiz był zbieżny z zakresem analiz prowadzonych w częściach artykułu. Adekwatne dane zaprezentowano w tabeli 4.

Tabela 4. Wybrane mierniki i wskaźniki II
w subgrupach publicznych uczelni wyższych

Instytucje	Średnia liczba punktów	Liczba czasopism w języku		Udział w liczbie czasopism w języku	
		angielskim	polskim	angielskim	polskim
Uniwersytety uniwersalne	9,0	20	44	31,3	68,8
Uniwersytety ekonomiczne	10,6	10	27	27,0	73,0
Uniwersytety technologiczne i politechniki	9,0	7	10	41,2	58,8
Pozostałe uniwersytety przymiotnikowe	10,2	2	7	22,2	77,8
Pozostałe uczelnie publiczne	6,8	3	5	37,5	62,5
Populacja	9,4	42	93	31,1	68,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań

Należy stwierdzić, iż populacja uczelni publicznych nie jest silnie zróżnicowana pod względem średniej liczby punktów wydawanych w poszczególnych subgrupach czasopism. Najwyższą średnią liczbą punktów za swoje czasopisma mogą się pochwalić uniwersytety ekonomiczne (10,6 pkt), jednak w pozostałych przypadkach poza skrajnym na przeciwnym krańcu (pozostałe uczelnie publiczne – 6,8 pkt) w pozostałych subgrupach średnia wartość punktowa czasopism nie była niższa niż 9 pkt.

W każdej z wyodrębnionych subgrup część czasopism naukowych wydawana była w języku angielskim. Największy udział periodyków anglojęzycznych odnotowano na uczelniach technicznych (41,2% przypadków), najniższy zaś – w grupie pozostałych uczelni przymiotnikowych (22,2% przypadków). Co ciekawe, udział periodyków w języku

angielskim wydawanych przez uniwersytety ekonomiczne oraz pozostałe uniwersytety przymiotnikowe (ocenianych relatywnie wysoko w punktacji ministerialnej) ukształtował się poniżej (27% przypadków) średniej dla grupy czasopism wydawanych w publicznych uczelniach wyższych. Pozostałe publiczne uczelnie wyższe z kolei (w tej grupie średnia punktacja czasopism ukształtowała się na nieco niższym, relatywnie rzecz biorąc, poziomie) mogą się pochwalić względnie wysokim odsetkiem czasopism anglojęzycznych (37,5%). Zatem wydawanie czasopisma w języku angielskim (mimo obserwowanej w zbiorowości wyższej punktacji czasopism anglojęzycznych) nie zawsze daje gwarancję wysokiej punktacji. Większe znaczenie mają zatem inne czynniki (np. prestiż ośrodka wydającego publikację). Te dane być może świadczą o tym, iż wydawanie czasopism anglojęzycznych stało się w gronie uczelni publicznych swego rodzaju modą, której nie poddają się przedstawiciele instytucji świadomych wartości merytorycznej i tradycji naukowej swoich wydawnictw (np. uniwersytety ekonomiczne). Być może jednak jest to teza dalece posunięta, a jej weryfikacja wymaga szerszego spektrum dowodów.

Dotychczasowe analizy były prowadzone w jednorodnych grupach instytucji. Na dalszym etapie badań skoncentrowano się na ujęciu jednostkowym. Skonstruowano rankingi instytucji (w tym głównie uczelni wyższych) oraz wydziałów uczelni wyższych sortowane według liczby wydawanych w danej jednostce ekonomicznych czasopism naukowych. Wprowadzenie dwóch szczebli podziału, poza chęcią zróżnicowania spektrum aspektów poznawczych, motywowane był także faktem, iż nie zawsze dane czasopismo można było przyporządkować w przypadku uczelni do konkretnego Wydziału (np. na Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu). Ten problem nie ujawniał się na szczeblu afiliacji czasopisma przy instytucji. Stąd też wydawnictwa niektórych uczelni reprezentowanych na wysokiej pozycji w rankingu instytucji nie znalazły się na wysokich pozycjach w rankingu wydziałowym. W zestawieniach rankingowych znalazły się także średnie oceny punktowe czasopism z danej grupy (czyli afiliowanych przy danej instytucji, wydziale uczelni).

W tabeli 5 zaprezentowano ranking konstruowany według wcześniej omówionych zasad na szczeblu instytucji, w tabeli 6 zaś – na szczeblu wydziałów uczelni.

Największą liczbą punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych (13) może pochwalić się Szkoła Główna Handlowa. W gronie uniwersytetów ekonomicznych można w rankingu wyróżnić także na 3. pozycji z liczbą 11 czasopism Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu (nieobecny jednakże w następnym rankingu). Wysoko w rankingu znalazły się w gronie uniwersytetów bezprzymiotnikowych – Uniwersytet Szczeciński (wysokie pozycje w kolejnym rankingu obu wydziałów ekonomicznych), Uniwersytet Mikołaja Kopernika oraz Uniwersytet Warszawski (adekwatnie 12, 9 i 9 czasopism). W grupie Państwowych Instytutów Badawczych wyróżnia się Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur, który jest wydawcą 8 czasopism naukowych. Uczelnią niepubliczną

ną wydającą największą liczbę czasopism jest z kolei Akademia Leona Koźmińskiego (6 pozycji). W grupie pozostałych uniwersytetów przymiotnikowych dominuje Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego (7 czasopism), w gronie towarzystw naukowych wyróżnia się natomiast Polskie Towarzystwo Ekonomiczne (z 4 czasopismami). Warto zauważyć, że w rankingu nie znalazła się żadna uczelnia techniczna (uniwersytet technologiczny czy politechnika).

Tabela 5. Ranking instytucji wydających punktowane ekonomiczne czasopisma naukowe (tworzony na podstawie kryterium liczby wydanych czasopism)

Lp	Instytucja	Liczba czasopism	Średnia ocena punktowa
1	Szkoła Główna Handlowa	13	10,5
2	Uniwersytet Szczeciński	12	9,8
3	Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu	11	10,3
4	Uniwersytet Mikołaja Kopernika	9	9,1
5	Uniwersytet Warszawski	9	9,4
6	Instytut Badań Rynku, Konsumpcji i Koniunktur	8	7,1
7	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego	7	10,7
8	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	7	10,6
9	Uniwersytet Łódzki	7	10,6
10	Akademia Leona Koźmińskiego	6	10,7
11	Uniwersytet Gdański	6	6,7
12	Wyższa Szkoła Bankowa w Poznaniu	4	5,8
13	Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II	4	6,5
14	Polskie Towarzystwo Ekonomiczne	4	10,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań

Dla każdej z ujętych w rankingu instytucji obliczono średnią ocenę punktową afiliowanych czasopism. W przedstawionym w tabeli 5 gronie 14 instytucji z największą liczbą czasopism w przypadku połowy rozpatrywanych instytucji analizowany wskaźnik ukształtował się powyżej wartości 10. Najwyższe relatywne wartości punktowe czasopism zidentyfikować można w przypadku Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego oraz Akademii Leona Koźmińskiego (średnia 10,7). W analizowanym zestawieniu najniższą wartość punktową czasopism zidentyfikować należy w przypadku Wyższej Szkoły Bankowej w Poznaniu oraz Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego (adekwatne miary średnie 5,8 oraz 6,5 – pozycje 14 i 13 w rankingu tworzonym na podstawie kryterium liczby wydawanych czasopism).

Nie wszystkie instytucje mają strukturę wydziałową, stąd znalazły się w zestawieniu na szczeblu instytucjonalnym, nie znalazły się natomiast na szczeblu wydziału. Dodat-

kowo w przypadku głównie uniwersytetów bezprzymiotnikowych czasopisma ekonomiczne nie są wydawane jedynie na wydziałach ekonomicznych (np. na Wydziale Geograficznym), zatem wprowadzenie kolejnego szczebla podziału zapewnia wygenerowanie odmiennego materiału informacyjnego.

Tabela 6. Ranking wydziałów publicznych uczelni wyższych wydających punktowane ekonomiczne czasopisma naukowe
(utworzony na podstawie kryterium liczby wydanych czasopism)

Lp	Wydział	Liczba czasopism	Średnia ocena punktowa
1	Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania	8	9,9
2	Uniwersytet Szczeciński, Wydział Zarządzania i Ekonomiki Usług	7	9,1
3	Uniwersytet Łódzki, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny	6	11,2
4	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego, Wydział Nauk Ekonomicznych	5	12,2
5	Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania	5	10,6
6	Uniwersytet Gdański, Wydział Ekonomiczny	4	7,0
7	Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania	4	8,8
8	Politechnika Śląska, Wydział Organizacji i Zarządzania	3	9,7
9	Szkoła Główna Handlowa, Kolegium Analiz Ekonomicznych	3	10,3
10	Szkoła Główna Handlowa, Kolegium Zarządzania i Finansów	3	13,0
11	Uniwersytet Wrocławski, Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii	3	6,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań

Na szczeblu wydziałów uczelni publicznych Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika stanowi afiliację dla największej liczby 8 czasopism naukowych. Liczbą czasopism do 5 mogą się pochwalić jeszcze oba wydziały ekonomiczne Uniwersytetu Szczecińskiego, Wydział Ekonomiczno-Socjologiczny Uniwersytetu Łódzkiego oraz Wydział Nauk Ekonomicznych Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego. W prezentowanym rankingu pojawia się wydział uczelni technicznej – Wydział Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej (3 afiliowane czasopisma).

W zaprezentowanym gronie wydziałów uczelni publicznych, przy których afiliowanych jest najwięcej czasopism pod względem średniej liczby punktów przypadających na czasopismo, wyróżniają się wydziały warszawskich uczelni – Szkoła Główna Handlowa (Kolegium Zarządzania i Finansów, 13 pkt, średnia na podstawie 3 zmiennych) oraz Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego (Wydział Nauk Ekonomicznych, 12,2 pkt, średnia na podstawie 5 zmiennych). W analizowanym gronie w rankingu tworzonemu na podstawie średniej oceny punktacji czasopism na najniższych pozycjach znalazły się: Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego (3 czasopisma ze średnią punktacją 6,3) oraz Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Gdańskiego (4 czasopisma ze średnią punktacją 7).

Podsumowanie

Sumując prowadzone rozważania, należy stwierdzić, iż wyraźna większość czasopism naukowych wydawana jest przez uczelnie wyższe. W tym gronie wyraźnym liderem są uczelnie publiczne, które wydają ponad połowę ogółu punktowanych ekonomicznych czasopism naukowych. Średnio rzecz biorąc, na jedną publiczną uczelnię wyższą przypadają 3 czasopisma. Tu wyróżnić należy uniwersytety ekonomiczne, które wyraźnie dystansują pozostałe uczelnie w liczbie afiliowanych czasopism. W tym gronie na jeden podmiot przypada aż 7 czasopism. Poza uczelniami wyższymi największą liczbą czasopism punktowanych dysponują towarzystwa, stowarzyszenia oraz fundacje naukowe. Najwyższą punktacją swoich czasopism mogą, średnio rzecz biorąc, pochwalić się Komitety PAN (uczestniczące *notabene* jako ciało oceniające czasopisma w procedurze eksperckiej), najniższą zaś – niepubliczne uczelnie wyższe.

Komitety PAN wydają największą część swoich czasopism w języku angielskim, na przeciwległym krańcu znalazły się Państwowe Instytuty Badawcze. W gronie publicznych uczelni wyższych największą część swoich czasopism w języku angielskim wydają uczelnie techniczne, najmniej zaś – uniwersytety ekonomiczne i pozostałe uniwersytety przymiotnikowe. W tych grupach uczelni jednocześnie – co ciekawe – odnotować należy równoległe najwyższą średnią punktację czasopism.

Największa liczba czasopism ekonomicznych afiliowana jest przy Szkole Głównej Handlowej, Uniwersytecie Szczecińskim (dwa wydziały ekonomiczne z dużą liczbą afiliowanych czasopism) oraz Uniwersytecie Ekonomicznym we Wrocławiu. Wydziałem z największą liczbą afiliowanych czasopism naukowych jest Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania Uniwersytetu Mikołaja Kopernika.

Bibliografia

Antonowicz D., Brzeziński J.M., *Doświadczenia parametryzacji jednostek naukowych z obszaru nauk humanistycznych i społecznych 2013 – z myślą o parametryzacji 2017*. Nauka 2013, nr 4, s. 51-85.

- Brzeziński J., Kontrowersje wokół oceny jednostek naukowych z obszaru nauk społecznych. *Kultura i Edukacja* 2011, nr 2, s. 173-188.
- Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 grudnia 2015 r. w sprawie wykazu czasopism naukowych wraz z liczbą punktów przyznawanych za publikację w tych czasopismach.
- Komunikat Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 czerwca 2015 r. w sprawie kryteriów i trybu oceny czasopism naukowych.
- Kulczycki E., *Zasady oceny czasopism humanistycznych i ich rola w parametryzacji jednostek naukowych*. Nauka 2014, nr 3, s. 117-140.
- Kulczycki E., Drabek A., Rozkosz E.A., *Publikacje a zgłoszenia ewaluacyjne, czyli zniekształcony obraz nauki w Polsce*. Nauka 2015, nr 3, s. 35-38.
- Kulczycki E., Rozkosz E.A., Drabek A., *Ocena ekspercka jako trzeci wymiar ewaluacji krajowych czasopism naukowych*. Nauka 2016, nr 1, s. 107-142.
- Lewandowski M., *O powstaniu, upadku i reinkarnacji listy filadelfijskiej uwag kilka*. Nauka 2006, nr 3, s. 87-93.
- Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 października 2015 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania kategorii naukowej jednostkom naukowym, Dz.U. poz. 2015.
- Wilkin J., *Ocena parametryczna czasopism naukowych w Polsce – podstawy metodologiczne, znaczenie praktyczne, trudności realizacji i perspektywy*. Nauka 2013, nr 1, s. 45-54.

Analysis of structure of ranked economic academic journals in the institutional section

The paper contains analysis of structure of ranked economic academic journals paying special attention to the place of their publishing. Therefore subpopulation of ranked academic journals in the field of economic sciences was extrapolated from list presented in the Announcement of the Ministry of Science and Higher Education of 18th December 2015. The analyses were conducted both at the stage of single institutions (creating adequate rankings), as well as groups of institutions (7 homogenous groups of subjects publishing economic academic journals were distinguished, additionally in the group containing the biggest number of public colleges – 5 subgroups were distinguished). Number of journals (generally, published in English and dominating Polish, average number of journals) assigned to a given institution (group) and average number of points for a journal. Basic methods of statistic description of population and structure analyses were applied in the paper.

Key words: science, ranked economic academic journals, Polish ministerial list of journals, the B list, parametrisation of science

